

DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMO VILNIAUS LIETUVIŲ NAMUOSE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Dirbtinio intelekto naudojimo Vilniaus lietuvių namuose tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) nustato dirbtinio intelekto (toliau – DI) atsakingo naudojimo Vilniaus lietuvių namų veikloje principus, užtikrinant informacijos saugumą, privatumą, etiką, skaidrumą ir teisėtumą.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – užtikrinti, kad DI būtų naudojamas atsakingai, etiškai ir ugdymo procesą stiprinančiai. DI priemonių naudojimas turi padėti mokiniams ugdytis kritinio mąstymo, akademinio sąžiningumo ir skaitmeninio raštingumo kompetencijas.

3. Šiame tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

Dirbtinis intelektas (DI) – skaitmeninės technologijos, galinčios apdoroti duomenis, generuoti tekstą, vaizdą, garsą ar kitą turinį, imituojančios žmogaus mąstymo ir kūrybos procesus (pvz., „ChatGPT“, „Copilot“, „DALL·E“).

DI naudojimasis – procesas, kai mokinys, mokytojas ar kitas bendruomenės narys pasitelkia DI mokymosi, darbo ar kūrybos tikslams.

Akademiniis sąžiningumas – principas, pagal kurį mokinio darbas atspindi jo paties pastangas ir žinias, o DI sugeneruotas turinys tinkamai pažymimas.

Asmens duomenys – bet kokia informacija, leidžianti tiesiogiai ar netiesiogiai identifikuoti asmenį (vardas ir pavardė, adresas, nuotrauka, mokymosi rezultatai ir pan.).

Skaidrumas – aiškus nurodymas, kokia apimtimi ir kokiais tikslais buvo naudotas DI.

Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, Bendruoju duomenų apsaugos reglamentu (BDAR) ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos rekomendacijomis dėl skaitmeninių technologijų naudojimo ugdymo procese.

II SKYRIUS BENDRIEJI DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMO PRINCIPAI

4. DI įrankių naudojimas grindžiamas šiais pagrindiniais principais: skaidrumo ir etiškumo, kritiškumo, pagarbos autorių teisėms.

5. Skaidrumo ir etiškumo principas – DI įrankių naudotojas įrankius turi naudoti sąžiningai ir atsakingai, o naudodamas DI įrankių duomenis turi nurodyti, jog turinį sugeneravo DI įrankiai, kai to reikalauja atliekamo darbo pobūdis.

6. Kritiškumo principas – DI įrankių naudotojas, kuris naudojasi įrankių turiniu, turi patikrinti gautą informaciją remiantis kitais šaltiniais, o gautą informaciją vertinti kritiškai.

7. Pagarbos autorių teisėms principas – naudodamasis DI įrankiais naudotojas neturi pažeisti kitų asmenų autorinių teisių, o sugeneruotas tekstas, vaizdas, garsas neturi būti pateikiamas kaip savo.

III SKYRIUS DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMO(SI) TAISYKLĖS

8. Mokiniai, naudodamiesi DI priemonėmis, privalo laikytis šių taisyklių:

8.1. aiškiai nurodyti, kokia apimtimi naudotasi DI, rengiant priemonę, pranešimą bei vykdant veiklą;

8.2. nenaudoti DI vietoje savo darbo (pvz., referatų, rašinių, namų darbų visiškai sugeneruotų DI);

8.3. neįvesti į DI sistemą savo ar kitų asmenų asmens duomenų;

8.4. neviešinti mokyklos dokumentų ar konfidencialios informacijos DI priemonėse;

8.5. naudoti DI tik tais atvejais, kai tai leidžia mokytojas ar užduoties pobūdis.

9. Mokytojai, taikydami DI pamokose, privalo užtikrinti, kad:

9.1. būtų aiškiai paaiškinta DI naudojimo paskirtis ir ribos;

9.2. mokiniai būtų supažindinti su akademinio sąžiningumo principais;

9.3. būtų užtikrintas mokinių asmens duomenų ir konfidencialios informacijos saugumas;

9.4. netoleruoti visa apimančio DI naudojimo;

9.5. kritiškai vertinti DI naudojimo įtaką mokinių mokymuisi.

IV SKYRIUS DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMO LIETUVIŲ NAMUOSE RIBOJIMO ATVEJAI IR IŠIMTYS

10. DI naudojimas Vilniaus lietuvių namuose ribojamas šiais atvejais, kai:

10.1. DI naudojamas plagijavimo, apgaulės ar akademinio nesąžiningumo tikslais;

10.2. į DI sistemas įvedami asmens duomenys ar konfidenciali informacija;

10.3. DI priemonės trukdo pamokai ar kitai ugdomajai veiklai;

10.4. neleidžia naudoti mokytojas ar kitas veiklos vadovas.

11. DI gali būti naudojamas išimtiniais atvejais:

11.1. mokytojo arba švietimo pagalbos specialisto nurodymu pamokų ar projektinės veiklos metu;

11.2. mokymosi pagalbos tikslais (pvz., mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių ar mokymosi sunkumų);

11.3. mokiniams savarankiškai ruošiantis, kai DI naudojamas idėjų generavimui, užduočių aiškinimuisi, kalbų mokymuisi, bet ne galutinių atsakymų pateikimui;

11.4. užklasinėje veikloje (kūrybiniuose, technologiniuose, tyrimų projektuose), jei laikomasi skaidrumo principo.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12. Su DI naudojimosi tvarkos aprašu klasių vadovai supažindina mokinius iki einamųjų mokslo metų rugsėjo 15 d.

13. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) su tvarkos aprašu supažindinami per elektroninį dienyną TAMO.

14. Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai informuoja ir konsultuoja mokinius bei tėvus apie DI naudojimo galimybes, rizikas ir taisykles.

15. Tvarkos aprašas skelbiamas Vilniaus lietuvių namų interneto svetainėje.

16. Šis tvarkos aprašas gali būti pakeistas ar papildytas, pasikeitus teisės aktams ar esant būtinybei. Papildytas ar pakeistas tvarkos aprašas tvirtinamas Vilniaus lietuvių namų direktoriaus įsakymu.
